

“La consciència de la dignitat de cada persona ha augmentat, el que ha portat a prendre decisions valentes per a la inclusió de tots els qui pateixen una limitació física i / o psíquica. No obstant això, encara subsisteixen en el substrat cultural massa expressions que contradiuen de fet aquest enfocament”.

(Paraules del Papa Francesc en el Dia Internacionals de les Persones amb Discapacitat)

paraules del bisbe

ACOMPAÑAR LA VIDA HASTA SU FINAL

† Francesc, obispo de Menorca

Queridos diocesanos:

La vida humana es un bien altísimo, que merece siempre ser acogido y respetado, aunque se encuentre en sus fases extremas. Cualquier persona puede alcanzar a comprender que la vida es el primer bien del que disponemos, sin el cual no se puede disfrutar de ningún otro bien. Por eso resulta inviolable y la sociedad debe reconocerlo así. Los creyentes, además, sostenemos que todo hombre, en cualquier condición física o psíquica, ha sido creado a imagen y semejanza de Dios y está llamado a un destino trascendente. Por eso nos sentimos llamados a acompañar con misericordia a los más débiles, especialmente cuando el dolor se hace presente en su camino.

También la vida del enfermo terminal resulta inviolable, aun cuando se encuentre atenazado por el dolor. Lamentablemente se va difundiendo una mentalidad que considera un bien la muerte y favorece la eutanasia y el suicidio asistido. En la carta “Samaritanus bonus” de la Congregación para la doc-

trina de la fe, se señalan tres factores culturales que pueden conducir a perder de vista el valor profundo e intrínseco de la vida.

El primero es el concepto de “calidad de vida”, que se utiliza con frecuencia para desechar la vida de los más débiles. Por desgracia, hemos visto cómo se aplicaba esta idea en la crisis de la covid-19, cuando los hospitales estaban saturados y unos funcionarios decidían quién merecía recibir atención médica en función de los estándares de “calidad de vida”. Claro que lo que cuenta en estos estándares son criterios utilitaristas: juventud, fuerza, capacidad de disfrutar de la vida física,... Se valora la vida por la eficiencia y utilidad y cuando la calidad de vida parece pobre, se considera que no merece la pena prolongarla y que lo mejor es ofrecer lo que suelen llamar una “muerte digna”.

El segundo obstáculo procede de una comprensión errónea de lo que significa la “compasión”. En nombre de la “compa-

sión” se justifica acabar con la vida de un paciente si padece un dolor que se suele calificar de “insoportable”. Pero la verdadera compasión humana no consiste en provocar la muerte, sino en acoger al enfermo para sostenerlo en medio de las dificultades y ofrecerle afecto, atención y medios para aliviar su sufrimiento.

El tercer factor es el individualismo que domina nuestra cultura y que lleva a pensar que cuando el individuo se encuentra dependiente y no dispone de cierta autonomía, cuidarle es un “favor” que le hace la sociedad. Es la mentalidad del “descarte”, que deja fuera del engranaje a los más débiles. Pero el valor de la vida de una persona no disminuye porque se encuentre dependiente ni deteriorada física o psicológicamente.

Un fundamento esencial de la sociedad es el reconocimiento del valor inviolable de la vida. No existe el derecho al suicidio ni a la eutanasia: el derecho existe para tutelar la vida y la coexistencia entre los hombres, no para causar la muerte.

la noticia

“Aquest Nadal més a prop que mai”

Amb aquest lema, Caritas ens proposa estar al costat de les persones i famílies que s'han vist afectades per la crisi de la covid-19. És una crida al compromís per aquest Nadal, per estar a prop de qui més ens necessita. Volem estar més a prop de les famílies sense recursos, de les persones que no tenen feina, de les persones migrants, les persones majors que sofreixen la soledat. Aquest Nadal Caritas et convida a donar un pas endavant i a ser estrella de Betlem per a il·luminar un temps nou i diferent, ple d'esperança, solidaritat i amor. L'alegria del naixement de Jesús ens porta a entregar-nos als altres, a acompanyar a tots aquells que ens necessiten. Ara més que mai, necessitam la col·laboració i solidaritat de tots

i totes per afrontar les greus dificultats econòmiques i socials que sofreixen tantes persones. A Menorca l'atenció des dels serveis d'aliments, els programes d'habitatge i l'atenció dels equips d'acció social i ocupació es veuen desbordats, cada vegada són més les persones que truquen a la nostra porta per demanar ajuda. Col·labora amb Caritas Menorca. Si voleu compartir un donatiu econòmic trobareu més informació a la web de Caritas Menorca <https://www.caritasmenorca.org/colabora/>. També aprofitem el temps de Nadal per pregar, acompanyar a les persones majors que viuen en soledat, entregar aliments i productes de primera necessitat als serveis de Caritas parroquials. Regala el teu millor gest aquest Nadal.

Diumenge Tercer d'Advent

Lectura del llibre del profeta Isaïes

61, 1-2a. 10-11

L'Esperit del Senyor reposa damunt mi, perquè el Senyor m'ha ungit, m'ha enviat a portar la bona nova als desvalguts, a curar els cors ferits, a proclamar als captius la llibertat, i als presos el retorn de la llum, a proclamar l'any de gràcia del Senyor. Aclam el Senyor ple de goig, la meua ànima celebra el meu Déu, que m'ha mudat amb vestits de victòria, m'ha cobert amb un mantell de felicitat, com el nuvi coronat amb una diadema, com la nuvia que s'engalana amb joies. El Senyor farà germinar el benestar i la glòria davant tots els pobles com la terra fa créixer la brotada o el jardí fa néixer la sembra.

Salm responsorial Lc 1, 46

R: La meua ànima celebra el meu Déu.

Lectura de la 1ª carta de sant Pau als cristians de Tessalònica

5. 16-24

Germans, viviu sempre contents, no us canseu mai de pregar, donau gràcies en tota ocasió. Això és el que Déu vol de vosaltres en Jesucrist. No sufoqueu l'Esperit, no desestimeu els dons de profecia; examinau-ho tot i queda-vos allò que trobau bo, guarda-vos de tota ombra de mal. Que Déu mateix, el Déu de la pau, vos faci del tot sants, i guardi totalment irrepressibles el vostre esperit, la vostra ànima i el vostre cos per quan retorni nostre Senyor Jesucrist. Déu, que us crida, és digne de tota confiança; ell ho farà així.

Lectura de l'evangeli segons sant Joan

1, 6-8, 19-28

Déu envià un home que es deia Joan. Era un testimoni; vingué a donar testimoni de la Llum, perquè per ell tothom arribàs a la fe. Ell mateix no era la Llum; venia només a donar-ne testimoni. Quan els jueus li van enviar des de Jerusalem, sacerdots i levites per interrogar-lo, el testimoni de Joan fou aquest. Li preguntaren: «¿Qui ets tu?» Ell, sense cap reserva, confessà clarament: «Jo no som el Messies.» Li preguntaren: «¿Qui ets, doncs? ¿Elies?» Els diu: «No ho som.» «¿Ets el Profeta que esperam?» Respongué: «No.» Li digueren: «Doncs, ¿qui ets? Hem de donar una resposta als qui ens han enviat: ¿què dius de tu mateix?» Digué: «Som una veu que crida en el desert: «Aplanau el camí del Senyor», com diu el profeta Isaïes.» Alguns dels enviats, que eren fariseus, li preguntaren encara: «¿Per què baties, doncs, si no ets el Messies, ni Elies, ni el Profeta?» Joan els respongué: «Jo bati només amb aigua, però, tot i que no el coneixeu, ja teniu entre vosaltres el qui ve després de mi: jo no som digne ni de deslligar-li la corretja del calçat.» Això va passar a Bet-Ània, a l'altra banda del Jordà, on Joan batiava.

Lectura del libro de Isaías 61, 1-2a. 10-11

El Espíritu del Señor, Dios, está sobre mí, porque el Señor me ha ungió. Me ha enviado para dar la buena noticia a los que pobres, para curar los corazones desgarrados, proclamar la amnistía a los cautivos, y a los prisioneros la libertad; para proclamar un año de gracia del Señor. Desbordo de gozo en el Señor, y me alegro con mi Dios: porque me ha puesto un traje de salvación, y me ha envuelto con un manto de justicia, como novio que se pone la corona, o novia que se adorna con sus joyas. Como el suelo echa sus brotes, como un jardín hace brotar sus semillas, así el Señor hará brotar la justicia y los himnos ante todos los pueblos.

Salmo responsorial Lc 1, 46

R: Me alegro con mi Dios.

Lectura de la primera carta del apóstol san Pablo a los Tesalonicenses

5, 16-24

Hermanos: Estad siempre alegres. Sed constantes en orar. Dad gracias en toda ocasión: esta es la voluntad de Dios en Cristo Jesús respecto de vosotros. No apaguéis el espíritu, no despreciéis las profecías. Examinadlo todo, quedaos con lo bueno. Guardaos de toda forma de mal. Que el mismo Dios de la paz os santifique totalmente, y que todo vuestro espíritu, alma y cuerpo, se mantenga sin reproche hasta la venida de nuestro Señor Jesucristo. El que os llama es fiel, y él lo realizará.

Lectura del santo Evangelio según san Juan

1, 6-8. 19-28

Surgió un hombre enviado por Dios, que se llamaba Juan: este venía como testigo, para dar testimonio de la luz, para que todos creyeran por medio de él. No era él la luz, sino el que daba testimonio de la luz. Y este es el testimonio de Juan, cuando los judíos enviaron desde Jerusalén sacerdotes y levitas a que le preguntaran: «¿Tú quién eres?» Él confesó y no negó; confesó: «Yo no soy el Mesías». Le preguntaron: «¿Entonces, qué? ¿Eres tú Elías?» El dijo: «No lo soy». «¿Eres tú el Profeta?» Respondió: «No». Y le dijeron: «¿Quién eres? Para que podamos dar una respuesta a los que nos han enviado, ¿qué dices de ti mismo?» Él contestó: «Yo soy la voz que grita en el desierto: «Allanad el camino del Señor», como dijo el profeta Isaías». Entre los enviados había fariseos y le preguntaron: «Entonces, ¿por qué bautizas, si tú no eres el Mesías, ni Elías, ni el Profeta?» Juan les respondió: «Yo bautizo con agua; en medio de vosotros hay uno que no conocéis, el que viene detrás de mí, y al que no soy digno de desatar la correa de la sandalia». Esto pasaba en Betania, en la otra orilla del Jordán, donde estaba Juan bautizando.

El profeta dona testimoni del qui és la Llum

Si Marc ens presentava a Joan Baptista com a síntesi de tots els profetes anteriors a ell, l'evangeli d'avui, de l'evangelista Joan, ens el presenta com a testimoni de Jesús, del qui és "la Llum".

El missatge d'aquesta setmana és el mateix de diumenge passat: "preparau el camí del Senyor". Però, a més, l'evangeli d'avui ens adverteix de la nostra tendència a quedar-nos "a l'altra banda del Jordà", al desert. Per això se'ns diu que ja "hi ha Aquell que no coneixeu" ni coneixerem mai si no passem el Jordà.

Quan avui l'evangeli es refereix a Betània no és la mateixa població, a prop de Jerusalem en la que Jesús torna a la vida al seu amic Llätzer. La paraula "betània" significa "casal", segons l'evangeli de Joan, hi ha dues "betànies", la de Joan Baptista, al desert, i la de Jesús, a la falda de la Muntanya de les Oliveres, el missatge d'avui ens convida a passar de la Betània de Joan a la de Jesús.

En la història humana i en la història de cada un de nosaltres és possible que ja hàgim sortit de l'àmbit de l'esclavitud i ara estiguem al desert. Al desert hi ha els "profetes" que donen testimoni de la Terra Promesa. El desert és camí, perquè el desert no és l'últim estadi de la nostra història. La Terra Promesa, el "Regne de Déu", la "Betània de Jesús" ja és aquí: "Ja teniu entre vosaltres el qui ve després de mi".

Preparar el camí del Senyor vol dir obrir-li el cor. Passar a ser "amics de Déu", ja que ens crida a compartir la seva Vida.

Hi ha moltes persones, tot i considerar-se seguidors de Jesús, que no el coneixen encara realment; no han passat el Jordà. Es queden "amb Joan Baptista", sense adonar-se que ell és precisament el "testimoni d'un Altre que ve després d'ell". Així continuen fidels a la Llei, al desert, privats del goig de trobar-se amb Jesús. La resposta que ens demana el Nadal no és una vida moral correcta (açò ja es suposa!) sinó obrir el cor a la seva oferta d'amor.

Vicent Lladrés

FE

Alguns caps consideren que l'eix de la fe és difícil de treballar i això és perquè ells mateixos pensen que la religió és un feix d'obligacions que cal complir. Però això no és veritat. El cristianisme és un estil de vida i cal procurar que dins el cau es segueixi aquest estil. D'aquesta manera els infants i joves aprenen amb fets i no només amb paraules.

Aquest estil de vida el podem resumir d'aquesta manera:

- ▶ El cristià no es deixa vèncer per les adversitats ni pel sofriment. Conserva l'esperança i davant el mal segueix creient en la victòria del bé.
- ▶ És solidari, plora amb el que plora i acompanya al que pateix.
- ▶ No creu en la llei del més fort sinó en la llei de l'amor. Lluita amb constància, però sense violència ni agressivitat.
- ▶ El cristià no es rancorós, sap perdonar les ofenses i no torna mal per mal.

- ▶ No accepta la injustícia ni la mentida. Es rebel·la contra l'odi. Lluita amb passió per construir un món més just i més humà.
- ▶ És sensible, atent i solidari amb els altres.
- ▶ El cristià es compromet amb els dèbils i els necessitats.
- ▶ És de cor noble i sincer, senzill i incaç de fer mal.
- ▶ És honrat i diu la veritat. Defensa els drets dels més dèbils i denuncia les injustícies i falsedats.
- ▶ El cristià confia en Déu, pregant pels seus germans i també pels seus enemics.

Tractem aquest estil de vida i l'expliquem en contes i textos de reflexió, en els bons dies i bones nits, donant gràcies i beneint la taula, i tenim molt en compte que a les cerimònies, els recessos, els raids i a les excursions el contacte amb la natura és un camí per arribar a Déu.

L'entrevista a:

Mn. EDUARDO LORENZO GARCÍA

Mn. Eduardo Lorenzo García, sacerdote de la diócesis de Orihuela-Alicante, hace unos días presentó el nuevo Directorio para la Catequesis a los sacerdotes y catequistas de Menorca, con el título: **"Una catequesis a la altura de los tiempos"**.

¿Qué novedades aporta el nuevo Directorio para la Catequesis?

-Este nuevo Directorio es una renovación del anterior que fue publicado hace veintitrés años (en 1997), y es fruto de seis años de trabajo y de doce borradores previos. En él se quiere responder a la situación actual, llegando al corazón de la cultura, situando a la catequesis dentro de la misión de la Iglesia y al servicio de la evangelización. Se nos recuerda que este tiempo sigue siendo favorable para el anuncio del Evangelio, ya que el Espíritu Santo nos sigue guiando y precediendo en nuestra misión para educar en la fe a los niños, adolescentes, jóvenes y adultos.

¿Cuáles son los nuevos métodos que debemos tener en cuenta en nuestras diócesis para dar catequesis a los niños y jóvenes?

-Es grande la experiencia que tenemos en el ámbito de la catequesis, y el nuevo Directorio nos pide que sigamos avanzando, teniendo en cuenta los nuevos métodos que estamos descubriendo en el ámbito educativo. Se nos invita a que la catequesis se realice teniendo en cuenta todas las dimensiones de la fe, no solo conduciendo al conocimiento de la fe (que es insustituible), sino también iniciando a la celebración del Misterio (en los sacramentos), formando para la vida en Cristo (cómo vivir la fe), con una educación para la oración e introduciendo en la vida comunitaria. Para esta misión no debemos tener miedo a conocer y usar las nuevas tecnologías, sabiendo que son medios que nos pueden ayudar en nuestra tarea.

¿Qué es la catequesis kerigmática y mistagógica?

-Como ya nos dijo el Papa Francisco en *Evangelii Gaudium*, la catequesis debe ser: *kerigmática*, en el sentido del anuncio de la Buena Noticia de Cristo en esta sociedad cada vez más secularizada, haciendo que descubran la belleza del primer anuncio de la fe; y *mistagógica*, en el sentido de la importancia de tener una experiencia viva de la comunidad cristiana, valorando la liturgia y los sacramentos, teniendo una experiencia formativa de forma progresiva y dinámica llena de signos y lenguajes, para que toque el corazón de las personas de nuestra época.

¿Por qué es importante ser catequistas de vocación?

-Cada uno de los catequistas ha recibido una llamada del Señor a ejercer esta vocación. Esto es importante porque "uno no da lo que no tiene", y si no nos unimos más a Jesucristo cuidando nuestra vida espiritual siempre en camino hacia la santidad, siendo miembros de la comunidad cristiana y estando en comunión con la Iglesia y con nuestros pastores, difícilmente seremos fieles a la vocación a la que nos llama el Señor.

Sonia Febrer Romero

vaig estar malalt i em visitàreu

Solas, pero no tanto

El fin del confinamiento y el verano devolvieron los momentos de aire fresco y conversación a María Barceló Monjo, de 91 años y a Lourdes Pizà Vinent, de 92. Cuñadas y amigas, vecinas de la Contramurada nos han brindado la oportunidad de conocer cómo soportaron y superaron la soledad cotidiana que este año se ha visto agravada por la epidemia del coronavirus.

Nos comentan que, aunque los días se hicieron más largos, se acostumbraron a esta situación de confinamiento. Además, al ser vecinas sentían la compañía mutua y también recibieron las visitas y la atención y cuidado de la sobrina de Lourdes.

La oportunidad de seguir las misas por la televisión les ayudó a no perder el vínculo con la Palabra de Dios. También nos contaron que desde la parroquia de Sant Francesc las llamaban cada semana para saber cómo estaban e interesarse por ellas. Ambas destacan que la fe siem-

pre las acompaña y que en los momentos complicados nunca se pierde, es una fe sólida, que se fortalece. Con la llegada del verano recuperaron su costumbre de "seure a la fresca" algo que, según nos comentan, "siempre nos anima y entretiene mucho, porque la gente pasa y saluda y eso nos da alegría". Sin duda, su vitalidad y esperanza son un ejemplo para todos nosotros. Como expresó el Santo Padre, en el primer Congreso internacional de los ancianos (enero 2020), "La riqueza de los años es la riqueza de la gente, de cada persona que tiene muchos años de vida, experiencia e historia a sus espaldas".

agenda

Pregària Advent dels Equips de la Mare de Déu

-A Ferreries, dissabte 12 de desembre a les 21 h a la parròquia de Sant Bartomeu.

-A Ciutadella, diumenge 13 de desembre a les 17 h a la parròquia de Sant Esteve.

Presentació de l'Encíclica Fratelli Tutti

Presentació de *Fratelli Tutti*, la nova Encíclica del Papa Francesc, a càrrec d'Eduard Ibáñez Pulido, director de Justícia i Pau de Barcelona.

-El 14 de desembre, a les 20.30 h, a la Casa de l'Església de Maó.

-El 15 de desembre, a les 20.15 h, al Seminari Diocesà de Ciutadella. Serà retransmès pel Canal **You Tube del Bisbat de Menorca**.

Recés pels Preveres

El presbiteri de Menorca, tindrà un matí de recés, dimecres, dia 16, al Santuari de la Mare de Déu del Toro.

Inauguració del Pessebre del Santuari de Maria Auxiliadora "Calós"

Dissabte 19 de desembre, a les 19.15 h, benedicció del Pessebre del Santuari de Maria Auxiliadora, promogut i realitzat per la Unió d'Antics Alumnes.

"Betlems"

Convidam a les comunitats i parròquies que munten "Betlem", a comunicar els dies i horaris de visita a: comunicacio@bisbatdemenorca.org. La data límit per fer arribar la informació és el 14 de desembre i sortirà publicada al FULL de diumenge 20 de desembre.

Canal de youtube del Bisbat de Menorca

Hem posat en marxa la retransmissió d'alguns dels actes i celebracions de la nostra Església, a través del canal de youtube del Bisbat de Menorca. **Subscriu-te (és totalment gratuït) per no perdre't cap retransmissió.**

notícies nostres

Celebración del Triduo en honor a la Virgen Milagrosa

El 25, 26 y 27 de noviembre tuvo lugar la celebración del Triduo en honor de la Virgen de la Medalla Milagrosa, en la iglesia de San José de Mahón y presidida por Mn. Josep Sastre. Las celebraciones religiosas contaron, como cada año, con la asistencia de devotos, miembros de la asociación de diversas poblaciones de la isla, visita domiciliaria y hermanas de la caridad.

AP Sentencia y Misericordia

El grup de joves universitaris reflexiona sobre la vellesa i la gent gran

En aquesta nova trobada van centrar l'atenció en la vellesa, plantejant-se aquesta qüestió: **Què pensem sobre la gent gran?** Lamentablement la nostra cultura occidental ha deixat de tenir en compte aquesta etapa de la vida i, en molts casos, sembla que els majors fan nosa.

El grup va destacar la necessitat d'enfortir els llaços entre els joves i els majors. La riquesa de la diversitat que es viu en el grup, amb membres de diferents edats i generacions, els inspira a veure la vellesa i la gent gran des d'una visió més universal, profunda i respectuosa. En aquest sentit, van ressaltar que la Paraula de Déu proposa un lloc fonamental per als nostres majors. "La revelació de Déu als ancians a través del temps ha estat extensa i remarcable", ens comenta Maria Dolors Amat, coordinadora del grup. El grup es proposa valorar la gent gran, tenint en compte accions tan quotidianes i essencials com visitar els avis i valorar el llegat vital ple de saviesa que ens aporten els nostres majors.

Pastoral Universitària

La Pastoral de la Salut guardonada amb un dels Premis Populars 2020 de Cope Balears

La Pastoral de la Salut de les diòcesis de les Illes Balears ha rebut un dels Premis Populars 2020 de Cope Balears. Amb aquest gest es reconeix la important labor que els integrants de la Pastoral de la Salut realitzen acompanyant als malalts i les seves famílies, un acompanyament que, com el bon samarità, han seguit realitzant en aquests mesos tan complicats marcats per la pandèmia. Ens sumam a l'agraïment a tots els capellans, religiosos, seglars i voluntaris que assisteixen i acompanyen de forma solidària, humana i espiritual als malalts i als nostres majors. Maria Rosa Comella, directora de la Pastoral de la Salut de la

nostra diòcesi, va recollir el premi juntament amb Mn. Josep Adrover, vicari general de la diòcesi de Mallorca.

Bisbat de Mallorca

Jornada de formació per als guies turístics

Secretariat Diocesà de Turisme

El dissabte passat un bon grup de guies turístics van participar a la jornada formativa organitzada pel Secretariat Diocesà de Turisme. La primera visita va ser a l'ermita de Sant Llorenç de Binixems (Alaior) a càrrec de l'historiador Miquel Àngel Marquès, i la segona visita a l'ermita de Fàtima (Maó) amb una explicació a càrrec de Mn. Antoni Fullana. Aquestes jornades de formació són molt enriquidores per als guies turístics els quals donen a conèixer la història i el patrimoni religiós i cultural de Menorca a tots els qui ens visiten cada any.

Secretariat Diocesà de Turisme